

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

на дисертацію Красюк Інни Віталіївни на тему

«Вартісно-орієнтоване управління банком», подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит

Актуальність обраної теми дослідження.

Інтеграція України до світової економіки, необхідність відповідати міжнародним стандартам і зростаюча конкуренція обумовили розвиток сучасних підходів до ведення бізнесу в напрямку адаптації відповідного нормативно-правового поля до європейських принципів господарювання. Управління великим корпоративними структурами, зокрема банками, які здатні акумулювати та використовувати кошти великої кількості вкладників та інвесторів, є багатофакторним комплексним процесом. Практика діяльності зарубіжних банків свідчить, що найоптимальнішими на сьогодні є концепції управління, які спираються на систему методів та показників створення, управління та виміру вартості банку як на багатофакторні моделі підвищення ефективності економічної діяльності.

У сучасних економічних умовах традиційні методи бухгалтерського обліку та виміру ефективності діяльності стають досить ненадійними та неточними вимірниками результативності банку, тому все більшу увагу приділяють концепції вартісно-орієнтованого менеджменту, що базується на управлінні банком за ключовими факторами вартості. У зв'язку з цим особливого значення набуває розвиток концептуальних засад управління банком на засадах вартісно-орієнтованого підходу. Об'єктивна потреба у вирішенні зазначених проблем обумовила вибір теми дисертаційного дослідження, його мету та завдання, а також підтверджує його актуальність та практичну значимість.

Зв'язок теми з державними та галузевими науковими програмами, пріоритетними напрямками розвитку науки.

Дисертаційна робота виконана у контексті Основних наукових напрямів та найважливіших проблем фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук Національних академій наук України на 2014-2018 роки (Постанова Президії НАН України від 20.12.2013 р. № 179), а саме у відповідності до пріоритетних комплексних міждисциплінарних досліджень, визначених у п. 3.1.10 – Взаємодія реального і фінансового секторів економіки, п. 3.1.14 – Економіка видів діяльності та регуляторна політика, Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року (Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 385), а саме в контексті підвищення рівня інноваційної та інвестиційної спроможності регіонів за рахунок стимулювання відповідної активності банків.

Виконання дисертаційної роботи відповідає проблематиці актуальних наукових досліджень ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»: «Сучасні технології фінансово-банківської

діяльності в Україні» (номер держреєстрації 0103U006965); «Розвиток механізму функціонування банківської системи України під впливом іноземного капіталу» (номер держреєстрації 0107U012112). До звітів за вказаними темами включено: сформовані автором висновки щодо оцінювання якості вартісно-орієнтованого управління банком з урахуванням матеріальних та нематеріальних факторів формування вартості банківського бізнесу, а також щодо формування стратегії вартісно-орієнтованого управління банком для банків з різних кластерів, виокремлених за детермінантами вартості банківського бізнесу. Автор дисертаційної роботи особисто приймав участь у виконанні зазначених науково-дослідних робіт.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Детальне вивчення тексту дисертаційної роботи, наведених у ній статистичних даних і розрахунків дає можливість зробити висновок про обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, викладених у дисертації. Методологічною основою дисертаційного дослідження є теоретичні напрацювання вітчизняної та світової економічної науки, концептуальні положення сучасної економічної теорії, банківської справи, сучасні концепції банківського менеджменту, наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, присвячені дослідженню проблем формування та управління вартістю банківського бізнесу. Про це свідчить перелік використаної наукової літератури (201 найменування), значний обсяг проаналізованої статистичної інформації.

Аналітична частина дисертаційної роботи спирається на статистичні та аналітичні матеріали Національного банку України, Державної служби статистики України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, вітчизняних фондових бірж, аналітичні огляди світових та вітчизняних рейтингових агенцій, публічну звітність банків України.

Новизна отриманих результатів дослідження підтверджена відповідною апробацією у наукових виданнях. Основні положення дисертаційного дослідження пройшли апробацію та отримали позитивну оцінку на 7 міжнародних науково-практичних конференціях з широкою географією проведення.

Мета дисертаційного дослідження відповідає обраній темі роботи. Об'єкт і предмет дослідження визначено вірно. Зміст сформульованих наукових задач структурно-логічно узгоджений, їх кількість можна вважати достатньою для розкриття обраної теми дисертації і вирішення поставленої мети. Дисертант дотримується логічного та структурованого викладення матеріалу. Висновки, що наводяться в кінці розділів дисертації, є узагальненням досліджень та основою формулювання практичних рекомендацій. Вони не містять внутрішніх суперечностей і мають практичну спрямованість. Пропоновані методичні підходи є такими, що дозволяють проводити конкретні розрахунки. Отримані наукові положення сформульовано коректно, по кожному з них визначено наукові результати, сутність їх новизни та її ступінь.

Вищевикладене свідчить про достатню обґрунтованість і достовірність

наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації Красюк І.В.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Підсумовуючи основні висновки і результати дисертаційної роботи, а також особистий внесок здобувача у вирішенні обраної ним науково-прикладної задачі, можна зазначити, що новизна наукових результатів полягає у наступному:

1. Безсумнівна наукова новизна та практична цінність роботи полягає у розробці автором вперше пропозиції щодо визначення рівня сталості розвитку банку, який, як обґрунтовано автором, є індикатором ефективності вартісно-орієнтованого управління у довгостроковій перспективі. Запропонований автором індекс сталості розвитку враховує рентабельність банку, його фінансову самостійність та операційну активність та рівень капітальної підтримки банку акціонерами. На практиці, запропонований автором індекс є ефективним інструментом виявлення банків з ефективним та неефективним управлінням орієнтованим на приріст вартості банківського бізнесу (стор. 165-178).

2. На основі аналізу співвідношення дюрацій фінансових активів та зобов'язань, що враховує рівень захисту банку від процентного ризику та ризику ліквідності автором запропоновано науково-методичний підхід до врахування фактору часу в процесі вартісно-орієнтованого управління банком. Слід відзначити, що це дозволить розрахувати оптимальний коефіцієнт коригування тривалості реалізації вартісно-орієнтованої стратегії управління (стор. 185-192).

3. Виключно велике практичне значення має удосконалення дисертантом науково-методичного підходу до оцінки якості вартісно-орієнтованого управління в банку. Запропонована автором багатофакторна модель включає маркетингові та фінансово-управлінські фактори та оцінює їх вплив на співвідношення ринкової та балансової вартості банку, що і відрізняє даний підхід від існуючих. Запропоновані удосконалення створюють базу для формування конкретного плану дій щодо зростання якості вартісно-орієнтованого управління банком (стор. 140-159).

4. Шляхом обґрунтування стратегічних напрямків розвитку чинників людського, клієнтського, соціального, процесного та інноваційного капіталу банку автор удосконалив науково-методичні засади стратегічного вартісно-орієнтованого управління. Основою для даного обґрунтування став розподіл банків України на кластери за такими показниками як приріст активів, адекватність регулятивного капіталу та рентабельність капіталу. Підхід автора має важливе наукове значення та дозволить підвищити вартість банку та його інвестиційну привабливість за досить короткий термін (стор. 200-208).

5. У роботі набули подальшого розвитку засади формалізації каналів реалізації концепції вартісно-орієнтованого управління в банку, за рахунок доповнення існуючих підходів прямими та опосередкованими зв'язками між матеріальними та нематеріальними детермінантами вартості банківського бізнесу. Виділення та обґрунтування даних зв'язків дозволило автору комплексно оцінити вплив даних факторів на задоволення інтересів стейкхолдерів, яких автор

згрупував за принципом напрямку їх впливу на вартість банку (прямо – через управлінські дії або результати своєї діяльності, опосередковано – через формування ділового середовища та кооперацію, системно – переважно через вплив на банківську систему в цілому) (стор. 98-116).

6. У дисертаційному дослідженні обґрунтовано нематеріальні чинники, які можуть стати каталізаторами зростання вартості банківського бізнесу. Виділення автором груп чинників людського, клієнтського, соціального, процесного та інноваційного капіталу банку створило ґрунт для визначення критичних для зростання вартості банку позицій розвитку кожної з цих груп чинників та скоординувати управлінські рішення в ході вартісно-орієнтованого управління банком (стор. 121-132)

Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження. Наукова значущість отриманих результатів обумовлена можливістю широкого застосування розроблених в дисертації теоретико-методичних підходів як у проведенні подальших досліджень, так і у практичній діяльності. У своєму інтегральному вигляді результати дисертаційної роботи спрямовані на вирішення важливої науково-практичної задачі, що виявляється у розвитку існуючих та обґрунтуванні нових науково-методичних підходів до реалізації вартісно-орієнтованого управління в банках України.

Наукові розробки дисертанта в своїй сукупності спрямовані на впровадження вартісно-орієнтованого управління в банках України із врахуванням структури їх активів та зобов'язань, розвитку нематеріальних складових вартості банку, їх взаємозв'язку з матеріальними, орієнтації банку на сталий розвиток. Ці узагальнення та методичні рекомендації призначені для використання НБУ при плануванні довгострокової стратегії розвитку грошово-кредитного ринку; потенційними інвесторами – в процесі прийняття інвестиційних рішень та розробки планів реорганізації банку.

Поглиблення методичних положень та організаційних засад обґрунтування каналів вартісно-орієнтованого управління банком та оцінювання якості вартісно-орієнтованого управління банком формують підґрунтя для власників та топ-менеджерів банку при формуванні стратегії вартісно-орієнтованого управління в банку та оцінюванні результатів використаних управлінських інструментів.

Підтвердженням можливості використання результатів дисертації в діяльності окремих банків є наявність довідок про впровадження. Так, пропозиції автора щодо впливу нематеріальних чинників на зростання вартості банківського бізнесу впроваджено в діяльність Сумської філії ПАТ КБ «Приватбанк» (довідка від 27.11.2014 №07/2054); щодо визначення часового горизонту стратегічного розвитку на основі оцінки дюрації активів та зобов'язань банку – в діяльність філії – Сумського обласного управління АТ «Ощадбанк» (довідка від 10.12.2014 № 001-06/1533); щодо оцінки рівня сталості розвитку банку як індикатора ефективності реалізації довгострокової стратегії вартісно-орієнтованого управління банком – в діяльність відділення ПАТ «ОТП Банк» в м. Суми (довідка від 02.12.2014 № 153-13/436); щодо комплексного оцінювання якості вартісно-

орієнтованого управління банком – у діяльність відділення «Сумське» ПАТ «Альфа-банк» (довідка від 25.11.2014 № 01-13/1548).

Результати наукових розробок автора використовуються у навчальному процесі Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України» при викладанні дисциплін «Фінансовий менеджмент в банку», «Антикризове управління банком» та «Аналіз банківської діяльності» (акт про впровадження від 22.12.2014 р.).

Повнота викладу основних результатів дисертації висновків і пропозицій в опублікованих працях здобувача. Вивчення матеріалів дисертаційної роботи та автореферату дисертанта свідчать про відповідність змісту автореферату основним положенням дисертаційної роботи.

Автореферат оформлений згідно з вимогами п.п. 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. повністю в стислій формі передає основні положення дисертації і не містить інформації, яка не була розглянута в роботі.

Кількість, обсяг і якість друкованих праць відповідають вимогам ДАК Міністерства освіти і науки України, що висувуються до кандидатських дисертацій за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Результати дисертаційної роботи відображено в 18 наукових працях, у тому числі: підрозділи у 4 колективних монографіях, 5 статей у наукових фахових виданнях України, 2 статті в нефахових наукових виданнях України (з них 6 – у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз); 7 публікацій у збірниках тез доповідей конференцій.

Загальний обсяг опублікованих робіт складає 5,18 друк. арк., з них особисто автору належить 4,34 друк. арк. У публікаціях, виконаних у співавторстві, особистий внесок дисертанта відображено повною мірою.

У цілому дисертаційна робота відзначається логічністю побудови, завершеністю, обґрунтованістю наукових положень та висновків, сучасним науковим стилем подачі матеріалу. Дисертація містить достатню кількість таблиць, схем, рисунків, які подаються безпосередньо в основній частині дисертації і виносяться в додатки.

Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи. Відзначаючи високий рівень обґрунтування і достатню переконливість теоретичних, аналітичних і методичних положень дисертації Красюк Інни Віталіївни, цілісність та логіку викладення матеріалів дослідження, слід зазначити деякі дискусійні положення, недоліки та зауваження, що мають місце в дисертаційній роботі.

1. На рис. 2.5 (стор. 115) автор наводить ряд нематеріальних факторів формування вартості банківського бізнесу, проте окремі з них на нашу думку є досить схожими, а тому, більш доцільно з точки зору здійснення управлінських дій було б їх об'єднати. Зокрема, фактор якості відносин з клієнтами та фактор

якості клієнтського капіталу; репутацію банку та рівень популярності його бренду.

2. Позитивно слід відзначити розвиток автором науково-методичних підходів до формалізації впливу факторів інтелектуального капіталу на якість вартісно-орієнтованого управління (стор. 121-132). Проте в роботі, на жаль, не для всіх показників автором запропоновано кількісні або якісні критерії оцінювання (прибутковість клієнтів, налагодженість зв'язків зі стейкхолдерами, розвиток технологій в банку), а щодо окремих факторів (результативність роботи персоналу) відсутнє обґрунтування впливу на потенціал розвитку банку, що дещо знижує комплексність авторських висновків.

3. На рисунку 2.11 (стор. 158) дисертант обґрунтовує релевантні фактори формування якісного вартісно-орієнтованого управління, зазначаючи, що вирішальними для забезпечення якості вартісно-орієнтованого управління банком є фактори фінансово-управлінського характеру. Втім, на нашу думку, такий висновок справедливий лише для ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» і його екстраполяція на всю банківську систему є передчасною (необхідно здійснити подібну апробацію для інших банків на аналогічному періоді часу).

4. Перехід банку до концепції сталого розвитку, як і у випадку з іншими суб'єктами господарювання, потребує проведення політики корпоративної соціальної відповідальності, енерго- та матеріалозбереження, зниження фінансової диференціації між працівниками різних ланок. У той час як зарубіжні банки демонструють такі тенденції (суттєве скорочення бонусних виплат топ-менеджерам, відмова від паперового документообігу, інтернетизація банківського бізнесу), вітчизняні банки лише починають запроваджувати окремі кроки у цьому напрямку. У той же час, автор у своїй методиці (стор. 174-177) взагалі не враховує зазначені фактори, концентруючись лише на фінансових показниках банку.

5. Схвальної оцінки заслуговують пропозиції автора щодо коригування часових горизонтів реалізації стратегії вартісно-орієнтованого управління шляхом врахування часової структури його активів та зобов'язань (стор. 185-192). Втім, у даного методу є рід недоліків: 1) офіційна звітність банків щодо термінів погашення активів та зобов'язань є узагальненою та не дає змогу точно оцінити відповідні дюрації; 2) даний підхід ґрунтується на формальних термінах активів та зобов'язань банку та не дає можливості врахувати ризик дострокового припинення договорів банківського вкладу або дострокового погашення кредитів, окрім цього не враховано проблемні активи, термін погашення яких взагалі неможливо визначити, а їх частка в банківських балансах досить суттєво зросла протягом останніх 2-х років.

6. В цілому погоджуючись з висновками автора щодо стратегічних пріоритетів розвитку окремих компонент вартості банківського бізнесу (стор. 206-208), хотілося б зауважити, що вони орієнтовані на власників та топ-менеджмент банку, в той час як автор у попередніх розділах наголошував на необхідності врахування інтересів всіх стейкхолдерів банку. З огляду на це, автору також слід було б надати комплекс рекомендацій і для інших груп стейкхолдерів банку.

У цілому, зазначені зауваження не знижують високий рівень дисертаційної роботи та суттєво не впливають на її загальну позитивну оцінку.

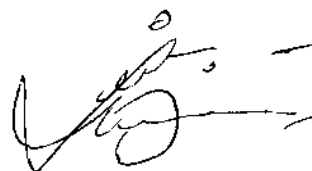
Загальна оцінка дисертації та її відповідність встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України. Дисертаційне дослідження Красюк Інни Віталіївни є цілісною, завершеною, самостійно виконаною, кваліфікованою науковою працею. За результатами проведених автором досліджень отримані нові науково обґрунтовані результати щодо розвитку науково-методичних положень вартісно-орієнтованого управління в банках України.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті та поставленим завданням, які повністю вирішені у процесі дослідження. Основні положення роботи, які виносяться на захист, мають елементи наукової новизни, рівень яких («вперше», «удосконалено» та «набули подальшого розвитку») визначено коректно.

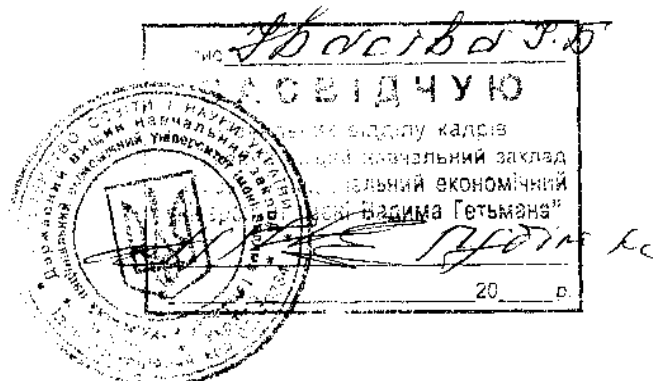
Автореферат є ідентичним за змістом та відображає основні положення дисертації. Наукові положення, що виносяться на захист, повністю відображені у публікаціях здобувача, які відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. Подана до захисту дисертаційна робота характеризується науковим стилем, матеріал викладено в логічній послідовності, що забезпечує доступність його сприйняття. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам. Напрямок дисертаційного дослідження відповідає паспорту спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертаційне дослідження Красюк Інни Віталіївни на тему «Вартісно-орієнтоване управління банком» за змістом і оформленням відповідає вимогам п. п. 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р., що висуваються до кандидатських дисертацій, а її автор – Красюк Інна Віталіївна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:
професор кафедри банківської справи
Державного вищого навчального закладу
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
Міністерства освіти і науки України
доктор економічних наук, професор

І.Б. Івасів

ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

на дисертаційну роботу Красюк Інни Віталіївни
на тему: «Вартісно-орієнтоване управління банком», подану на здобуття
наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю
08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит до спеціалізованої вченої ради
Д 55.081.01 у Державному вищому навчальному закладі «Українська
академія банківської справи Національного банку України»

1. Актуальність теми дослідження. Проблема оцінки та управління вартістю банків на сьогодні стала дуже актуальною як у світовому, так і у національному масштабах. З одного боку, цьому сприяє велика кількість банківських установ у сфері фінансового посередництва, а з іншого – в умовах кризи менеджмент кожного банку вимушений зосереджувати всі інструменти управління на нарощенні вартості задля того, щоб зробити його привабливим для інвестування або для перепродажу. Найбільшої ефективності в процесі злиття чи поглинання можна досягти за умови правильно обраного об'єкту угоди і правильно визначених умов; процес інтеграції повинен відповідати задачам і потребам конкретної ситуації; кожен етап об'єднання повинен бути ретельно спланований та реалізований. Криза в економічній та банківській сферах загострює інтерес до купівлі іноземними структурами українських банків, через що підвищується необхідність ефективного управління вартістю банків.

Відзначене обумовлює актуальність розв'язання низки проблем, пов'язаних з методичним, інституційним та організаційним забезпеченням розвитку вартісно-орієнтованого управління банками в Україні.

Слід погодитися з висновками автора стосовно незавершеності формування цілісного уявлення щодо врахування впливу факторів формування вартості банківського бізнесу на інтереси стейкхолдерів банку, формування стратегій вартісно-орієнтованого управління банком у відповідності до структури його балансу, оцінювання якості вартісно-орієнтованого управління банком та впливу на неї нематеріальних факторів вартості банківського біз-

несу тощо. Саме на вирішення цих важливих і актуальних наукових задач спрямовано дисертаційне дослідження Красюк І.В.

Дисертація виконана відповідно до тематики науково-дослідних програм національного значення. Пропозиції дисертанта враховані при роботі над науково-дослідними темами у ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України». Зокрема, до звіту за темою «Сучасні технології фінансово-банківської діяльності в Україні» (номер держ. реєстрації 0103U006965) увійшли пропозиції щодо оцінювання якості вартісно-орієнтованого управління банком; за темою «Розвиток механізму функціонування банківської системи України під впливом іноземного капіталу» (номер держ. реєстр. 0107U012112) – щодо формування стратегії вартісно-орієнтованого управління банком для банків з різними значеннями детермінант вартості банківського бізнесу.

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові результати, висновки і рекомендації, викладені в дисертації, характеризуються високим рівнем обґрунтованості, є достатньо аргументованими, про що свідчить структурна побудова та зміст роботи, широкий перелік використаних літературних джерел з досліджуваної проблематики та обсяг проаналізованого фактичного матеріалу, законодавчих та нормативно-правових актів, статистичної інформації.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, підтверджується широким переліком опублікованих робіт за темою дисертації та їх оприлюдненням на профільних науково-практичних конференціях.

Висновки являють собою логічно обґрунтований підсумок виконаної роботи та повністю відображають основні положення проведеного дослідження, а також можливі напрямки їхнього практичного застосування.

3. Повнота викладення основних результатів в опублікованих наукових працях.

Кількість, обсяг і якість друкованих праць відповідають вимогам МОН України. Результати дисертації відображено у 18 наукових працях загальним обсягом 5,18 друк. арк., з яких особисто автору належить 4,34 друк. арк., у

тому числі: підрозділи у 4 колективних монографіях, 5 статей у наукових фахових виданнях України та 2 статті у інших виданнях (у тому числі 6 статей – в журналах, що включені до міжнародних наукометричних баз); 7 публікацій у збірниках тез доповідей конференцій.

Список основних праць наведено в авторефераті та в дисертації. Автореферат оформлений згідно з вимогами МОН України, у стислій формі передає основні положення дисертації, не містить інформації, яка не наведена в роботі.

4. Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Аналіз основних наукових гіпотез та результатів дисертаційного дослідження дають підстави стверджувати, що робота містить ряд важливих теоретичних і науково-методичних положень, які суттєво розвивають економічну науку в контексті вартісно-орієнтованого управління та впливають на вектор і темпи розвитку вітчизняної банківської системи.

Наукові результати в узагальненому вигляді спрямовані на вирішення проблеми удосконалення науково-методичних підходів до реалізації концепції вартісно-орієнтованого управління в банках України. Інструментарієм вирішення цієї задачі є авторські теоретичні та методичні розробки з означених питань.

Наукові результати дисертаційної роботи, які містять елементи наукової новизни, на наш погляд, доцільно згрупувати в два блоки.

Перший блок наукових результатів роботи містить здобутки дисертанта, що суттєво впливають на організаційне забезпечення вартісно-орієнтованого управління банком. Так, зокрема, у роботі детально розглянуто та обґрунтовано комплекс явних та опосередкованих ланцюгових зв'язків між матеріальними та нематеріальними факторами формування вартості банківського бізнесу та інтересами стейкхолдерів банку.

Окрім цього, автором розвинуто концептуальні засади залежності вартості банківського бізнесу від нематеріальних факторів шляхом формалізації впливу чинників людського, клієнтського, соціального, процесного та інноваційного капіталу банку на його вартість.

Також автором запропоноване удосконалення системи узгодження маркетингових та фінансово-управлінських факторів вартісно-орієнтованого

управління банком в контексті максимізації його якості. На прикладі ПАТ «Райффайзен банк Аваль» автором продемонстровано найбільшу релевантність на сьогодні таких факторів як ефективність витрат на персонал та частка прострочених кредитів у кредитному портфелі банку.

Другий блок наукових результатів роботи містить здобутки дисертанта щодо забезпечення ефективності реалізації стратегічного вартісно-орієнтованого управління банком. Так, автором обґрунтовано необхідність та розроблено науково-методичний підхід до оцінювання рівня сталості розвитку банку, яка на думку автора здатна забезпечити тривале, самостійне існування банку з максимальним узгодженням задоволенням інтересів всіх груп стейкхолдерів банку. Показники, які взяті до розрахунку у авторській методиці, на нашу думку в повній мірі демонструють здатність банку до економічно доцільного, фінансово самостійного та тривалого розвитку.

Крім цього автором удосконалено засади визначення оптимального терміну реалізації стратегії вартісно-орієнтованого управління банку шляхом оцінювання часової структури його активів та зобов'язань та рівня захисту банку від коливань процентних ставок та ризику ліквідності.

Також на увагу заслуговують пропозиції автора щодо удосконалення стратегічного розвитку нематеріальних драйверів вартості банківського бізнесу, для досягнення якого автор здійснив кластерний аналіз банків за рівнем адекватності регулятивного капіталу (відображає фінансову самостійність банку та рівень його захисту від ризику), рентабельності капіталу (відображає економічну доцільність функціонування банку) та приросту активів (відображає операційну активність банку). Це дозволило автору сформулювати пропозиції щодо розвитку нематеріальних чинників формування вартості банку.

Наведені положення дозволяють суттєво покращити організаційні аспекти забезпечення розвитку ефективного та якісного вартісно-орієнтованого управління банком.

5. Практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Основні наукові положення дисертаційного дослідження доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій, що у комплексі фор-

мують підґрунтя для широкого впровадження практики вартісно-орієнтованого управління банком. Запропоновані в роботі методологічні узагальнення та методичні рекомендації призначені для використання в практиці діяльності банків, потенційних інвесторів, вкладників банків, Національного банку України.

Висновки та рекомендації дисертанта щодо впливу нематеріальних чинників на зростання вартості банківського бізнесу впроваджені в діяльність Сумської філії ПАТ КБ «Приватбанк» (довідка від 27.11.2014 №07/2054); щодо визначення часового горизонту стратегічного розвитку на основі оцінки дюрації активів та зобов'язань банку – в діяльність філії – Сумського обласного управління АТ «Ощадбанк» (довідка від 10.12.2014 № 001-06/1533); щодо оцінки рівня сталості розвитку банку як індикатора ефективності реалізації довгострокової стратегії вартісно-орієнтованого управління банком – в діяльність відділення ПАТ «ОТП Банк» в м. Суми (довідка від 02.12.2014 № 153-13/436); щодо комплексного оцінювання якості вартісно-орієнтованого управління банком – у діяльність відділення «Сумське» ПАТ «Альфа-банк» (довідка від 25.11.2014 № 01-13/1548).

Одержані дисертантом наукові результати використовуються у навчальному процесі ДВНЗ “Українська академія банківської справи Національного банку України” при викладанні дисциплін: “Фінансовий менеджмент в банку”, “Антикризове управління банком” та “Аналіз банківської діяльності” (акт про впровадження від 22.12.2014 р.).

6. Дискусійні положення та недоліки дисертаційного дослідження.

В цілому позитивно оцінюючи наукове та практичне значення одержаних автором результатів, слід вказати на деякі дискусійні положення, що мають місце в дисертаційній роботі.

6.1. На с. 116 автором наведено систематизацію прямих та опосередкованих зв'язків між матеріальними та нематеріальними факторами формування вартості банківського бізнесу та інтересами стейкхолдерів банку. В цілому погоджуючись з наведеною систематизацією, хотілося б відзначити, що вона не включає цілий ряд як фінансових так і нефінансових показників. Так, зокрема, автор залишив поза увагою зовнішні фінансові

фактори, такі як ліквідність фондового ринку, рівень розвитку фінансового сектору в цілому, рівень процентних ставок в країні, податкове навантаження, та зовнішні нефінансові – розвиток законодавства в сфері захисту прав акціонерів та власників, режим регулювання транскордонного руху капіталу в банківському секторі.

6.2. На с. 143 автор наводить перелік чинників інтелектуального капіталу, що є детермінантами якісного вартісно-орієнтованого управління. На нашу думку, даний перелік міг би бути більш широким та включати й ряд інших важливих нематеріальних факторів, зокрема, якість інноваційного капіталу банку та вартість його бренду, що підвищило б комплексність запропонованої у роботі моделі.

6.3. Досить дискусійним є твердження автора, що обсяг дивідендів в розрахунку на 1 грн. власного капіталу відображає рівень задоволення поточних інтересів акціонерів (с. 145). Зважаючи на те, що частина власного капіталу (резерви, нерозподілений прибуток) формуються не за рахунок вкладень акціонерів, а за рахунок результатів поточної діяльності банку, на нашу думку в даному випадку краще було б оцінювати відношення дивідендів до акціонерного капіталу, що більш точно відображало б рівень задоволення інтересів акціонерів.

6.4. На с. 146 при наведенні способу розрахунку банківської маржі автором враховано лише обсяг кредитів та обсяг коштів фізичних та юридичних осіб, у той же час автором не враховано процентні доходи та витрати за борговими цінними паперами, які останнім часом стрімко збільшують свою частку в структурі балансів українських банків.

6.5. На с.203 зазначено, що узагальнюючим індикатором вартості банківського бізнесу традиційно вважається ринкова капіталізація банку, а індикаторами розвитку окремих компонент формування вартості банківського бізнесу – рентабельність активів та капіталу, процентна маржа, адекватність регулятивного капіталу, темп приросту активів, обсяг прибутку та власного капіталу, проте означені індикатори не повною мірою співвідносяться з індикаторами вартості банківського бізнесу, поданими на рис. 1.7 (с.46).

7. Загальна оцінка дисертації та її відповідність встановленим вимогам МОН України. Дисертація Красюк Інни Віталіївни «Вартісно-орієнтоване управління банком» являє собою закінчену наукову працю, спрямовану на вирішення науково-прикладної задачі, що полягає у поглибленні існуючих та обґрунтуванні ряду нових науково-методичних підходів до реалізації концепції вартісно-орієнтованого управління в банках України.

Тематика дисертаційного дослідження є актуальною і відповідає пріоритетним напрямкам державної політики України та науковим програмам національного та регіонального значення. Тема та зміст дисертаційної роботи відповідають паспорту спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит та профілю спеціалізованої вченої ради Д 55.081.01 у Державному вищому навчальному закладі «Українська академія банківської справи Національного банку України». Робота відповідає вимогам, які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, зокрема – пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, а її автор – Красюк Інна Віталіївна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

доцент кафедри банківської справи
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця,
кандидат економічних наук

І.М.Чмутова

Підпис к.е.н., доц. Чмутової І.М. засвід-
дчую:
вчений секретар ХНЕУ ім. С. Кузнеця
к.е.н., доц.

О.В. Писарчук